

Modül 6 – Geçici Korunan Statüsündekilerin Çalışmayla İlgili Hak ve Yükümlülükleri

Özet

15 Ocak 2016 tarihinde Çalışma Bakanlığı Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmeliği yayımlamıştır. Bu Yönetmelik, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun (YUKK) geçici korumadan yararlanan yabancıların Türkiye’de çalışmalarına ilişkin hak ve yükümlülükleri hakkındaki hükümlerini uygulamaktadır. Genel olarak, kanun, bu mültecilerin çalışma izni veya muafiyet almadan Türkiye’de çalışmalarını yasaklamaktadır. Bir yabancının çalışma izni başvurusunda bulunabilmesi için, geçici koruma kayıt belgesine ve geçici koruma numarasına sahip olması ve geçici koruma kaydı yaptırdıktan sonra Türkiye’de en az altı ay ikamet etmiş olması gereklidir. Kişi serbest çalışmıyorsa, işverenin Türk hükümeti tarafından sağlanan otomasyon sistemi üzerinden çalışma izni başvurusunda bulunması gerekmektedir. Başvuru, çalışanın ikamet etme izni olan şehirde yapılmalıdır. Mevsimlik tarım ve hayvancılık işçileri, buldukları yerdeki İl Çalışma Müdürlüğüne muafiyet başvurusunda buldukları ve muafiyet aldıkları takdirde çalışma izni şartından muaftırlar. Muafiyet başvurusunda bulunan işçiye, çalışma izninden muaf olduğuna dair basılı bir bilgilendirme formu verilecektir. İl Müdürlükleri, (otomasyon sistemlerinde) mevsimlik tarım ve hayvancılık işlerinde çalışmak için çalışma izni muafiyeti alan geçici korumadan yararlanan yabancıların aylık listelerini oluşturacaklardır.

Çalışma izninin kullanılacağı işyerinde geçici korumadan yararlanan yabancı statüsündeki çalışanların sayısı, aynı işyerinde çalıştırılan Türk vatandaşlarının sayısının % 10’undan fazla olamaz. İşveren, işyerinin kayıtlı bulunduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünden (İŞKUR), çalışma izni başvurusu tarihinden önceki dört haftalık süre içerisinde yabancının çalıştırılacağı işi yapacak aynı nitelikte Türk vatandaşı bulunmadığını belgelendirerek bu kotadan muafiyet talep edebilir. Kamu yararına çalışan dernekler ve vergi muafiyeti tanınan vakıflar, insani yardım hizmeti faaliyetlerinde çalışacaklara ilişkin çalışma izni başvurularında bu % 10 oranındaki kotadan muaftırlar. Kendi alanlarında çalışma izni başvurusunda bulunmadan önce, sağlık meslek mensuplarının Sağlık Bakanlığından, eğitim meslek mensuplarının Milli Eğitim Bakanlığından ön izin almaları gerekir.

Çalışma izni, iş akdinin süresine bağlı olarak, bir yıla kadar geçerli olabilir ve yenilenebilir. Çalışma izni olmadan çalışma, hem yabancı çalışanın, hem de işverenin idari para cezasına çarptırılmasına yol açar. İşverenler, Türkiye’deki asgari ücretle ilgili kanunlara ve çalışmayla ilgili diğer kanunlara riayet etmek zorundadırlar. Geçici korumadan yararlanan yabancıların, ulusal güvenlik ve kamu düzeni nedeniyle bazı iş ve mesleklerde çalışmaları yasaktır.